

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Juhász Péter Pál ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Répászky Miklós ügyvéd alperes ellen kölcsön megfizetése iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál 25.P.86 143/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 45.Pf.630 232/2007/3. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2008. évi március hó 11. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 100 000 (egyszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

A 2001. január 24. napján kelt kölcsönszerződés szerint a felperes 5 000 000 forintot adott kölcsön az alperesnek határozatlan időre azzal, hogy a visszafizetés megegyezés szerint 1 000 000 forintonként, minimum három hónap alatt esedékes. A felperes a 2003. december 7-ei keltezésű „elismervény” elnevezésű okiratban elismerte, hogy az alperes az 1998. június 1-jén kölcsönadott 2 000 000 forint, majd újabb 3 000 000 forint, összesen tehát 5 000 000 forint után 1998. június 1-jétől 1999. december 31-éig havi 4 %-ot, 2000. január 1-től 2000. december 31-ig havi 3 %-ot, 2001. január 1-jétől 2002. október 31-ig havi 2,5 %-ot, míg 2002. november 1-jétől 2003. december 31-éig havi 2 %-ot fizetett havonta minden hónap 10. napjáig, mint kamatot. Az elismervényt az alperes készítette és azt mind a két fél, valamint tanúként ifj. B.GY. aláírta. A felperes 2004. augusztus 18-án kelt levelében felszólította az alperest arra, hogy szerződésük alapján az 5 000

000 forintot a felszólítás után három hónapon belül fizesse vissza. Az alperes a felszólításban foglaltaknak nem tett eleget.

A felperes keresetében az alperest 5 000 000 forint és ezen összeg után 2004. március 1. napjától, 2004. augusztus 18. napjáig havi 2 %-os, 2004. augusztus 18. napjától a kifizetés napjáig pedig a törvényes mértékű kamat megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben a kölcsönösszeget meghaladóan a megfizetett 1 590 000 forint visszafizetésére kérte a felperest kötelezni figyelemmel arra, hogy közöttük kamatmentes kölcsönszerződés jött létre, ezért az említett összeggel a felperes jogalap nélkül gazdagodott. Másodlagosan a szerződés uzsorás jellegére alapítottan kérte az alperes marasztalását.

A felperes a viszontkereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét és az alperes viszontkeresetét elutasította. Megállapította, hogy a felek között 5 000 000 forint összegű kölcsön tekintetében szóban, illetve írásban kölcsönszerződés jött létre, egyértelmű ügyleti kamat kikötés nélkül. Ennek ellenére az alperes önként teljesített a kölcsön összegét meghaladó pénzüsszeget a felperes részére. A visszafizetések összegéből az esetlegesen kikötött ügyleti kamat mértéke azonban nem állapítható meg, ezért a kamat kikötésére vonatkozó megállapodás sem állapítható meg, emiatt a felperes keresete megalapozatlan. A továbbiakban kifejtette, hogy a felek között konkrét kamatról a kölcsönszerződések esetében nem volt szó, de az alperes olyan helyzetbe kívánta hozni a felperest, hogy a pénzüintézetből kivett pénzének növekedésétől ne essen el. Ezért önként teljesített, amelyet személyes előadása során is megerősített. Emiatt a jogalap nélküli gazdagodásra alapított viszontkereset sem alapos. A másodlagos jogcímen előterjesztett viszontkereseti követelés vonatkozásában az volt az álláspontja, hogy az alperes a szerződések megkötésekor nem volt szorult helyzetben és nem használta ki őt a felperes a kölcsön nyújtásakor, emiatt a Ptk. 202. §-a sem alkalmazható.

Az elsőfokú ítélet megváltoztatása és keresete szerinti határozat meghozatala érdekében a felperes fellebbezett.

A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg a felperesnek 5 000 000 forintot és ennek különböző időponttól, különböző mértékű ügyleti, illetve késedelmi kamatát. Indokolása szerint az alperes

személyes előadása és az elismervényben foglaltak alapján egyértelműen megállapítható, hogy a felperes a kölcsönt ügyleti kamatkikötés mellett adta, mégpedig az elismervényben rögzített változó mértékben az alperesnek. Az elismervény rögzíti a kamatfizetés idejét, mértékét, a tőkére vonatkozóan viszont az volt a megállapodásuk, hogy azt az alperes a felperes felszólításától számított három hónapon belül fizeti meg. A felek egyező előadására hivatkozva állapította meg, hogy az alperes 2004 január és februárban megfizette a felperesnek a havi 2 % mértékű ügyleti kamatot, ezt követően azonban már nem teljesített. Emiatt mondta fel a felperes a kölcsönszerződést 2004. november 18. napjára, amely időpontig az alperesnek ügyleti kamatot kellett volna megfizetni. A késedelmi kamatot a felperes kérelméhez igazított mértékben állapította meg. Nem látott indokot az ügyleti kamat mérséklésére sem, amelyre akkor kerülhet sor, ha azt a felek túlzott mértékben állapították volna meg. Ebben az időben a bankok által alkalmazott ügyleti kamat ugyan alacsonyabb volt a felek által meghatározott ügyleti kamtnál, azonban a bankok által nyújtott kölcsönt egyéb járulékos költség is terhelte, amelyhez képest az ügyleti kamat az akkori pénzügyi viszonyokhoz képest nem tekinthető túlzottnak.

A jogerős ítélet ellen - annak hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság ítélete szerinti határozat meghozatala érdekében - az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Ebben kifejtette, hogy a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 206. §-ában foglaltakat, a Pp. 190. § szerinti okiratok bizonyító erejéről téves következtetéseket vont le és mellőzte a Ptk. 232. § (2) bekezdésének, valamint a 231. § (3) bekezdésének alkalmazását. Idézte a jogerős ítélet alapjául szolgáló 2001. január 24-ei kölcsönszerződést, a 2003. december 7-én kelt elismervényt és az alperes 2005. december 10-ei tárgyaláson tett személyes előadását, amelyek egybevetéséből helytelen az a megállapítás, hogy a peres felek az elismervény elnevezésű okiratban ügyleti kamatokat kötöttek ki egy szóbeli és egy 2001. január 24-ei írásbafoglalt kölcsönszerződésben, mert sem az írásbeli, sem a szóbeli szerződés ügyleti kamat kikötését nem tartalmazza. Álláspontja szerint az elismervény megnevezésű okiratból és az alperes szóbeli nyilatkozatából az állapítható meg, hogy az alperes az elismervényt azért készítette, hogy bizonyítéka legyen arról, hogy milyen összeget adott át a felperesnek, mert a felperes csak úgy volt hajlandó aláírni ezt az okiratot, hogy ha az átadott valamennyi összeget kamatnak tekintik a felek. Ebből az okiratból sem lehet megállapítani, hogy a felek ügyleti kamatot kötöttek volna ki. Hivatkozott arra, hogy elmulasztotta a másodfokú bíróság megállapítani, hogy az alperes milyen összeget fizetett meg a felperesnek. Ez az összeg ugyanis 6 590 000 forint, amely a jogerős ítélet szerint csak kamat és a tőkéből semmilyen összeg kifizetésére nem került sor. Sérelmezte a Ptk. 232. § (2) bekezdés

alkalmazásának elmulasztását. Álláspontja szerint az elismervényben meghatározott havi 4-2 %-os kamatok lényegesen meghaladták a Magyar Nemzeti Bank által ebben az időszakban alkalmazott alapkamat mértékeket. Így a kamatkikötések túlzottak, mert van ahol 100 %-al több a kikötött éves kamat, mint a jogszabály által megengedett, de van olyan év ahol 300 %-os az eltérés. Erre figyelemmel jogszabálysértő a másodfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy az ügyleti kamat nem tekinthető túlzottnak. Hangsúlyozta, hogy az alperes által a felperes részére a 6 590 000 forint megfizetésével a tőkét mindenképpen visszafizette és önként olyan ügyleti kamatkikötés nélküli további összeget is teljesített, amely miatt nem eshetett késedelembe. Ezért a rendelkezésre álló adatok okszerű mérlegelésének eredményeként azt kellett volna megállapítani, hogy az alperes a kölcsönösszeget visszafizette, emiatt a felperesnek az alperessel szemben követelése nem lehet.

A felperes ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a bizonyítékok értékelését támadja két kérdésben. Felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felek között nem volt ügyleti kamat kikötve. A perbeli bizonyítékok azonban éppen ezzel ellentétes következtetés levonására adnak alapot.

Az alperes által készített 2003. december 7-ei elismervény bizonyítja, hogy a felek között szóban volt ügyleti kamatra vonatkozó megállapodás, méghozzá a piaci viszonyok függvényében csökkenő százalékos mértékben. Az alperes az okirattal szemben nem tudott bizonyítani. Az az előadása, hogy ha nem írja oda, hogy „mint kamatot”, akkor a felperes nem írja alá az elismervényt, azért nem meggyőző, mert a kézzel írt „mint kamatot” toldás nélkül is egyértelmű, hogy a feltüntetett százalékok kamatok, márpedig elismervényt az alperes gépelte.

A felülvizsgálati kérelem másodlagosan arra hivatkozik, hogy ha a bíróság mégis azt látná megállapíthatónak, hogy volt ügyleti kamatkikötés, akkor az túlzott és így mérsékelhető. A felülvizsgálati kérelem azonban nem jelöl meg olyan bizonyítékot, amely alkalmas lenne a jogerős ítélet azon megállapításának a megdöntésére, hogy a bankok által abban az időben alkalmazott ügyleti kamatokhoz képest a felek által meghatározott ügyleti kamat nem eltúlzott. A felülvizsgálati kérelem a Magyar Nemzeti Bank jegybanki alapkamat mértékére hivatkozik; az ügyleti kamat eltúlzottsága megítélésének a szempontjából azonban ennek nincs

jelentősége, mert nem ehhez, hanem a kereskedelmi bankok hitelezési gyakorlatában alkalmazott kamatokhoz kell viszonyítani; tehát ahhoz, hogy az alperes ugyanehhez az összeghez a bankoktól milyen összegű kamat mellett jutott volna hozzá. Figyelemmel kell lenni arra is, hogy a bankok fedezet nélkül nem adtak volna kölcsönt.

Nem bizonyított tehát, hogy az alperes 5 000 000 forintot határozatlan időre fedezet nélkül üzleti vállalkozáshoz jóval kedvezőbb kamatra kapott volna kölcsönt banktól, mint a felperestől.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, amelynek összegét az ügy ellátására vonatkozó díjmegállapodással szemben a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. §-ának (2) bekezdése alkalmazásával a pertárgy értékéhez és a felülvizsgálati eljárásban kifejtett ügyvédi tevékenységhez igazodóan mérsékelt összegben állapította meg.

Budapest, 2008. március 11.

. Wellmann György sk. a tanács elnöke, dr. Róth Pálné sk. előadó bíró, dr. Kollár Márta sk. bíró.

Kovácsné

A kiadmány hitelével:

bíróági írnok